

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

20 K, za pol leta 10 K, posamezna številka velja 1 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

piši se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Obrtniki! Vaše glasilo je »Jugoslovanski Obrtnik«! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji! Pridobivajte mu novih naročnikov! Naj ne bo slovenskega obrtnika, somišljenika V. L. S., ki bi ne bil naročen na svoje stanovsko glasilo!

Obrtna politika pri nas.

Malo več kakor leto dni je, kar smo se osamosvojili ter se odtrgali od nam nikdar naklonjene avstrijske vlade. V tem kratkem času imamo v Belgradu že tretjo vlado, pri nas v Sloveniji pa že celo četrto. Ali se je kaj napravilo v tem času za obrtni in malotrgovški stan? Lahko rečemo, da prav malo. Od prvih vlad res nismo mogli bogsigavedi kaj pričakovati. Saj ni bilo za to časa, ker je bilo treba reševati važne dnevne zadeve, ki so se vedno kazale v novi obliki in katere so zadevale vse sloje prebivalstva. A prišel je prehodni čas, ko bi se lahko kaj storilo, pa se tudi ni skoro nič. Kar pa je naša zadnja demokratska deželna vlada storila za prosep obrtništva in malega trgovca, pa smemo z gotovostjo trditi, da je bilo našim zahtevam in napredku naravnost v kvar in tako ni moglo naprej, zato je morala dr. Žerjavova vlada pasti. In gotovo ne v našo žalost ali kvar. Vlada je šla naši industriji in obrti tako malo na roko, da jo je skoro popolnoma upropastila. Najbolj primitivnih industrijskih izdelkov domačega izvora ni bilo mogoče dobiti, pa se ni tudi čisto nič skrbelo, da jih bode vsaj v bližnji bodočnosti mogoče nuditi.

Pa kaj to, za to ni bilo časa, pa tudi ne prave volje!

Da bi se nujno potrebni polizdelki uvažali, in sicer na način, da bi prišli v roke upravičencem, zato gospodje v prejšnji vladi niso imeli ne smisla ne volje. Če se je kaj uvozilo, se je to določilo pri

sklepanjih raznih kompenzacijskih pogodb. Uvoženi predmeti pa niso prišli v roke upravičencem, ampak se je izčrpal kontingent, preden smo mi zvedeli zanj. Zato so se neverjetno razpasle razne uvozne in izvozne družbe, ki so bogatele na naš račun, kakor tudi na račun splošnosti. Zato so kar rasle razne take družbe, katerih vseh pa je bil cilj izmzgavati položaj, ali kakor so se te izražale, doseči ugodno konjunkturo. Kakšne težkoče in zapreke je imel vsak posamezen naš človek pri še tako primitivnih potrebščinah od strani carinske oblasti ali od drugih faktorjev, katerih dolžnost je bila, da se gre tem le na roke — o tem pisati, je odveč. Da so tudi veliki importerji in eksporterji imeli sitnost, radi verujemo, a to ni nikaka primera, ker oni so delali pri uvozu in izvozu ogromne dobičke. Tudi za tuzemske materialije nam vlada ni bila naklonjena. Med drugim naj navedem samo eno epizodo: Naša vlada oziroma njen tedanji predsednik ali poverjenik za prehodno gospodarstvo je oddal ogromne množine surovega lesa iz eraričnih gozdov svojima ljubljenskama, družbama »Sava« in »Panonija«. Da sta te družbi delali ogromne dobičke, je jasno, saj snujeta še danes banko s sto milijoni osnovnega kapitala. Prosila pa je Zveza stavbnih obrtnikov, da bi se jim nakazala le kaka drobtinica, ki bi prišla v dobro vsem, saj bi se ta les uporabljal doma, toda ta prošnja je našla pri dr. Žerjavu gluha ušesa. Nasprotno! Eden od gori navedenih družabnikov je ponudil Zvezi stavbnih obrtnikov les, toda po eno tretjino višjih cenah, kot so bile dnevne tržne cene. Torej na gospodarskem polju se ni za nas prav nič napravilo. Upamo, da se bo nova vlada z vso potrebno energijo zavzela za napredek in prosep našega obrtništva, saj je sestavljena iz mož VLS,

kateri zaupamo in o kateri smo prepričani, da bo napravila v deželi red in zadovoljila tudi obrtni stan.

Nekaj o čekovnem prometu.

V decemberski številki smo priobčili nekaj podatkov o poštah hranilnicah. Dunajska pošta hranilnica je bila med ljudstvom najbolj znana po svojem čekovnem prometu. Res, da je bila znana tudi kot hranilnica, saj so posebno šolski otroci nosili vanjo svoje prihranke, posebno na učiteljevo priporočilo. Pripravna je bila pošta hranilnica, ker se je lahko vložil denar v to hranilnico pri vsakem pošt-nem uradu in dvignil ravnotako. Le zneske nad 40 K je bilo treba poprej odpo-vedati. Večje vsote se navadno niso vlagale v pošto hranilnico, ker je bilo obrestovanje pri njej nižje ko drugje. Druge hranilnice so obrestovale hranilne vloge po 4%, po 4½, pa tudi več; dunajska pošta hranilnica jih je obrestovala le po 3%.

A najbolj znana je bila pošta hranilnica po svojem čekovnem prometu. Kdo ga ni poznal, kdo se ni posluževal pošt-nih položnic že pred vojsko? Ako si hotel plačati časopis, si vedno poiskal pošt-no položnico in z njo plačal na bližnji pošti naročnino za časopis. Ako je davkarija terjala od tebe davke, bodisi zemljiški, hišni ali pa obrtni in dohodninski, ti je nakratko poslala že izpolnjeno pošt-no položnico in ti si takoj vedel, kaj žel davkarija od tebe. Ravno ista je bila različnimi računi! Knjigarni si bil dolžan račun za knjige; poslala ti je račun, zraven pa položnico. Krojač je imel terjati od tebe delo za obleko; poslal ti je zopet položnico in s to si plačal na pošti svoj dolg krojaču.

Dunajska pošta hranilnica je imela

že zelo razvit čekovni promet. Seveda uporaba čekov še daleko ni bila tako razvita kot drugje, n. pr. na Angleškem. Na Angleškem so kupčije v gotovini redka stvar. Vsak, kdor kaj plača, plača s čekom; tudi trgovina je tam zelo razvita. Angleških bank se je posluževal ves svet. Dasi so bili Nemci pred vojsko sovražni Angležem, vendar so se posluževali njihovih bank. Res, da so bile banke v Nemčiji zelo razvite, vendar angleških ni mogle doseči. Ravnotako so se morali tudi avstrijski trgovci pred vojno posluževati angleških bank.

Po vojski se je razsula vsa Avstrija. Odcepile so se jugoslovanske dežele, ravnotako poljske in češke; južno Tirolsko je zasedel Lah. Vsled tega je bilo tudi delovanje dunajske poštne hranilnice za te dele bivše monarhije ukinjeno. Dunajska poštna hranilnica je mogla poslovati odlej le za dežele, ki so ostale Nemški Avstriji.

Dežele, ki so se odtrgale od bivše Avstrije, so pa kmalu začutile, da jim manjka poštna hranilnica. Kolikor bolj je bila v kaki deželi razvita industrija in obrt, toliko prej se je občutila ta pomanjkljivost. Posebno na Češkem so se takoj oglasile zahteve po lastni poštni hranilnici. Kako bi se ne, saj je ravno na Češkem, posebno v njenem severnem delu, obrt in industrija tako zelo razvitala. Isto je bilo z jugoslovanskimi in poljskimi pokrajinami! Pri nas so posebno čutili državni uradi, da nam manjka poštna hranilnica. Davki so se plačevali, kakor že zgoraj povedano, skoro izključno le s poštnimi položnicami, uradi so plačevali svoje uradnike ravnotako le potem poštne hranilnice. Ko pa so morali prirediti davkoplačevalci plačevati davke v gotovini v davkarijah, se je takoj izkazalo, da je za to v davkarijah premalo uradnikov. Poleg tega so morale davkarije prevzeti tudi izplačevanje plač uradnikom ter izplačevanje pokojnin upokojencem. Naročnino so pričeli pošiljati naročniki upravnistvom raznih listov po poštah nakaznicah. To je zopet povzročalo ljudem več stroškov, poštne uprave na drugi strani pa več dela.

Zato je narodna vlada v Ljubljani že takoj drugi mesec po prevratu sklenila, da ustanovi v Ljubljani svojo lastno poštno hranilnico. Ker se je najbolj pogršel čekovni promet, je sklenila, da takoj ustanovi urad, ki bo oskrboval čekovni promet. Tako se je otvoril sredi februarja 1919 v Ljubljani čekovni urad, ki je začel poslovati s 1. marcem. Bavi se, kakor že ime pove, samo s čekovnim prometom. Hra-

nilnični promet še ni vpeljan. Ko se pa razmere vsestransko uredé, se bo začel baviti tudi s hranilničnim poslovanjem ter s kupčijo z državnimi papirji, tako, kot je pred vojsko in med vojsko poslovala dunajska poštna hranilnica.

Kakega pomena je čekovni promet za naše obrtnike, je še vse premalo znano. Poznajo ga le v toliko, da plačujejo davke, naročnino za časopise itd. s položnicami. Da bi bil pa posamezni obrtnik sam član čekovnega prometa, to se pa že bolj redko dogodi. In vendar so ugodnosti, ki jih nudi čekovni promet obrtniku, takoj jasne. Opozarjamo samo na to, koliko pozornosti so morali obrtniki zadnje čase obračati na denar. Pregledati so morali vsak bankovec, če je pravilno žigosan in pravilno kolkovan. Kakor danes vidimo, imamo samo pri tisočakah dvanajst vrst ponarejenih kolkov. Pa tudi pri kolkah na stokronskih in petdesetkronskih bankovcih so baje v več slučajih ugotovili, da so kolki ponarejeni. Kakšne sitnosti ima danes obrtnik n. pr. s tisočaki! Nihče jih noče sprejeti, niti poštne in drugi državni uradi. Naravno je, da se jih vsakdo brani. Vsak se boji škode in sitnosti, če prejme nepravilno kolkovane bankovce.

Vsemu temu se izogne obrtnik, če je deležnik čekovnega prometa. Ako želi prejeti od svojih dolžnikov denar, jim kratkomalo izroči poštno položnico in na to položnico lahko plača stranka pri kateremkoli poštenem uradu. Zato mora poštne urad skrbeti, ali so bankovci pravilni ali ne. Tudi mora poštne urad paziti na to, da se pri plačevanju ne ušteje. Kdor nima vedno opraviti s preštevanjem denarja, se kaj lahko pri preštevanju ušteje. Kolikokrat morajo blagajniki pri raznih društvih, ki imajo vendar večkrat opraviti z denarjem, plačati primanjkljaj iz svojega!

Tudi temu se izogne obrtnik, če se udeležuje čekovnega prometa. Kdor hoče plačati obrtniku, plača s položnico pri poštenem uradu. Ako pa želi plačati obrtniku komu drugemu, izpolni ček, vse drugo pa opravi čekovni urad sam. Kaj pa, če pošlje kdo obrtniku denar po pošti in sicer s poštno nakaznico in ne s poštno položnico, in mu prinese pismonoša denar na dom? Tudi temu se da izogniti. Piše se poštenemu uradu, naj pismonoše denarja ne nosijo na dom, temveč ta denar naj se kar pripiše čekovnemu računu. V ta namen izroči tudi poštenemu uradu nekaj položnic. Kadar pride za obrtnika po poštne nakaznici kak znesek, poštne urad sam napiše položnico, ki jo je dobil od obrtnika, in dotični znesek nakratko

pripiše čekovni urad v Ljubljani čekovnemu računu obrtnika. Obrtnikom v Ljubljani niti ni treba izročiti poštenemu uradu v Ljubljani položnic. Za te zadostuje če pismeno obvestijo poštne urad v Ljubljani 1, da naj vse zneske, ki bodo prišli po poštne nakaznici na njihov naslov, izroče čekovnemu uradu v Ljubljani, ki na te zneske pripiše njihovemu čekovnemu računu.

Obrtnik, ki že ima svoj čekovni račun pri čekovnem uradu v Ljubljani, v kako udobno je potem denarno poslovanje. Zato hočemo tudi drugim obrtnikom nakratko pojasniti, kako se pristopi k čekovnemu prometu.

To je zelo enostavno! Kdor je v Ljubljani, napravi najbolje, da stopi sam k čekovni uradu, in tam opravi vse skupaj par minutah. Kdor pa biva izven Ljubljane, naj stopi na poštne urad in tam pove, da bi rad pristopil k čekovnemu prometu. Poštne urad mu bo dal tiskovino. To naj izpolni in vrne poštenemu uradu, s tem je pristop k čekovnemu prometu gotov.

Kako pa se izpolni ta pristopna tiskovina? V prvi prazni prostor naj se napiše ime obrtnikovo, n. p. Brvar Janez mizar v Kamniku št. 75. Okrajšati ime je dovoljeno, n. pr. Brvar J., ali Brvar J. Napisano mora biti celo krstno ime: Brvar Janez.

Nadalje naj se na isti tiskovini tako naroče položnice in čeki. Vsak obrtnik bo naročil en čekovni zvezek, ki ima čekov in stane 6 K. S temi čeki bo dvigal denar, ki ga ima pri čekovnem uradu. Razen čekov naj naroči tudi položnice. Koliko naj jih naroči, o tem naj odloči sam. Če jih več rabi, naj jih tudi več naroči. Dobro pa je, da si jih naroči več skupaj, da mu jih ne bo treba prehitro več naročiti. Vsaj za kake tri, štiri mesece naj jih naroči. Morebiti bo to kakih 300 ali tudi več položnic. Sto položnic stane 6 K, torej vsaka 6 vin.

Dobro je tudi, če naroči nekaj zavitek (kuvert) za čeke. Ko ček izpolni, mora oddati ček uradu. Zato naj napiše zavitke, na katerih je naslov čekovnega urada že natisnjen. Sto zavitek stane 6 K. Na pisma, ki se pišejo čekovnemu uradu, ni treba dati nikdar kolka, ker vse dopisovanje s čekovnim uradom poteka brez prostora.

Imenik lastnikov čekovnih računov pri ček. uradu v Ljubljani stane 3.50. V njem stoje imena in aslovi vseh, ki imajo pri ček. uradu svoj čekovni račun.

Na svojem ček. računu mora imeti vsak vedno najmanj 100 K imovine.

100 K imovina ne sme pasti. Samo ako izstopi iz čekovnega prometa, se mu vrne ta osnovna vloga 100 K.

Znesek, kolikor stanejo tiskovine in osnovni vlog 100 K, naj se plača s pošto položnico, ki se tudi dobi na poštnem uradu.

Na pristopno izjavo naj se spodaj v levem kotu navede tudi natančen naslov. Na ta naslov mu bo čekovni urad pošiljal tiskovine, kakor tudi vsa druga pisma.

S tem je pristop k čekovnemu prometu gotov. Čekovni urad vzame pristop na znanje, otvori račun, obvesti obrtnika in mu obenem tudi pove številko čekovnega računa.

Vendar s tem še ni vse urejeno. Čekovni urad mora natančno vedeti, kdo bo podpisoval čke in kako se ta podpisuje. Zato pošlje obenem z obvestilom, da je otvoril čekovni račun, tudi tiskovino, na kateri naj se naznanijo podpisi čekovnemu uradu. Navadno bo obrtnik sam podpisoval čke. Če pa želi, da bi imela to pravico v slučaju, da njega ni doma, tudi njegova žena ali njegov uslužbenec, mora dati v podpis to tiskovino tudi ženi. Oziroma uslužbencem. Na vsak način mora sam podpisati tiskovino, in sicer v treh izvodih, kakor mu jih je poslal čekovni urad.

Če je tudi te tiskovine pravilno izpolnil in jih poslal čekovnemu uradu, je deležnik čekovnega prometa. Čekovni urad mu v par dneh pošlje naročene položnice in čke in obrtnik lahko začne razpolagati z denarjem, ki ga ima na svojem računu.

Kakor že povedano, naši obrtniki še premalo poznajo čekovni promet in vse olajšave in ugodnosti, ki jih jim ta nudi. Nužno je potrebno, da se tudi s tem seznanijo, kajti gotovo je, da bo v par letih vsak obrtnik smatral za svojo dolžnost, pristopiti k čekovnemu prometu.

Kako se nacionalizira naša industrija.

Pod tem naslovom prinaša »Jugoslovanski Lloyd« v 6. številki »Zagrebačkih Novin« z dne 25. januarja t. l. sledeči članek, ki je zanimiv vsled brezglavosti naših bivših ministrov in ki živo osvetljuje poglobno delovanje slovenskega ministra Kristana, kakor tudi »ministra za vse«, Kramerja:

»Danes je tudi lajku jasno, da je šla belgrajska vlada, predvsem ministrstvo trgovine in industrije, popolnoma kriva pota v postopanju z industrijskimi podjetji, ki pripadajo podanikom neprijateljskih

držav. Tu se gre po veliki večini za največja naša industrijska podjetja, ki smo jih mogli začetkom lanskega leta lahko dobiti v svoje roke in jim tako osigurati nacionalni karakter, na drugi strani pa bi se bili rešili mnogo milijonov tujih kron. Dr. Veljković se je pa med tem uprl vsakemu predlogu, ki je prišel od strani strokovnjakov, in tako smo dobili odločbe St. Germainskega ugovora, in sedaj se iste ugodnosti nudijo i Mažarom. Ko so videli avstrijski in mažarski lastniki tukajšnjih podjetij, da se vlada brani na vse njihove ponudbe, da odstopijo svoje akcije domačim interesentom, so si ogledali medtem za druge interese in prav lahko so jih našli ne samo med Francozi in Angleži, ampak tudi med Italijani, ki so se predvsem trudili, da pridejo v posest naših velikih gospodarskih podjetij in naše industrije cementa. Naša vlada jim je ta trud izdatno polajšala, izdaviš znano prepoved, da naši državljani ne smejo kupovati akcij neprijateljskih podjetij naivno zaupajoč v zaveznike, da se bo tudi nam dovolilo, da izvedemo isto, kar je izvela Francoska in Angleška proti imovini neprijateljskih državljanov. Tako je danes splošno znano dejstvo, da se velik del naše industrije nahaja v posesti italijanskih akcionarjev, cementna naša industrija pa bo pravi italijanski monopol. No, in sedaj izgleda, da to vladi še vedno ni zadosti. Minister za šume in rude Ant. Kristan si je stavil v svojo nalogo, da še ono malo tuje industrije, kar je niso pokurili Francozi in Italijani, da v roke avstrijskemu kapitalu, ki se bori z vsemi silami, da si zasigura v Jugoslaviji trden vpliv. Posredovatelj tega avstrijskega kapitala je dr. Josef Kranz, bivši ravnatelj »Wiener Depositenbank«, ki je poznan po svoji panama aferi za časa vojske, v katero so bili upleteni tudi avstrijski nadvojvode. Vsled tega je bila ta tožba končno tudi ustavljena. In ravno ta Kranz (Dunajski žid. V Jugoslaviji manjka ravno še tega! Opomba prevajalca.) prihaja sedaj k nam, spremljan po ministru Kristanu, da reši našo industrijo, a da izigra naše banke in naš kapital. — Ta stvar se mora razbistriti, in dolžnost ministra Kristana in cele vlade je, da osvetle to tajno zadevo. Čudimo se samo, da naši gospodarski krogi, predvsem bančni in industrijski, na vse to molče, mesto da dvigne glas proti takim transakcijam poedinih ministrov, ki ne značijo nič drugega kakor ponovno usuznjenje naše industrije.

To je pa samo majhen odlomek o delovanju ministra Kristana iz bivše demo-

kratsko-socijalistične vlade. Z njim so obračunali že v lastni stranki dne 9. t. m., ko so ga na svojem shodu pretepli, kar popolnoma odgovarja oliko socijalne demokracije. Mislimo, da je marsikdo izmed slovenskih demokratov tudi zaslužil tak delež, kakoršnega so odmerili komunisti Kristanu, zlasti dr. Žerjava bi bilo primerno spraviti pod ključ radi zlorabe uradne oblasti in teptanja osnovnih državljskih pravic.

Obrtniki! Snujte »Obrtne zveze« in zahtevajte pravila pri »Jugoslovanski obrtni zvezi« v Ljubljani, Sodna ulica 11. Naše obrtne zveze ne smejo zaostajati za kmet-skimi zvezami, zato ustanovljajte povsod, kjer se nahaja več obrtnikov. Lastne Obrtne zveze, ki naj bodo središče vaše stanovske politične organizacije!

Nekaj o knjigovodstvu.

Pri knjižnih terjatvah pa moramo odračunati nekaj odstotkov za eventualne izgube, dočim dvomljive terjatve polagoma popolnoma odpisujemo kot dubioze.

Tako si izračunim končno celo aktivno premoženje.

Nato začnem s pasivi.

Pri teh vpišem kot prvo dolg, in sicer vknjiženi dolg z obrestmi do dotičnega dne, kot drugo zastale davke in druge obveze, tretje pa dolgove povrsti s stanjem dotičnega dne na podlagi glavne knjige.

Ako odštejem od aktiv pasiva dobim čisto premoženje.

Ako primerjam čisto premoženje enega leta s čistim premoženjem prehodnega leta, vidim pravo sliko, se je li čisto premoženje zvišalo ali znižalo. Če se čisto premoženje vedno le niža, moram preiskati, kaj je vzrok, ali preveč izdam za gospodarstvo ali zasebno porabo ali prepočasno delam, ter moram gledati, da se ta napaka odstrani, kajti čisto premoženje lahko pride do take stopinje, da moramo napovedati konkurz.

Druga važna knjiga je glavna knjiga. Ta knjiga mora biti največja in kolekovana.

V tej knjigi so vpisane vse tvrdke in posamezniki, s katerimi sem stalno v trgovskih zvezah. Vsak dolžnik ali upnik naj ima celo stran ali pa tudi četrt strani. Vidno in popolno naj je vpisan njegov celi naslov. Tu vpisujemo povrsti, kar je dotičnemu v dobro ali v breme. V to knjigo prenašam v gotovem času, mesečno ali kakor je že, iz drugih knjig, n. pr. iz vhodne ali izhodne knjige ter iz blagajniške knjige. Da ne porabim preveč papirja po nepotrebnem, pišem gotove dolžnike ali upnike, s katerimi imam le malokdaj

opraviti, skupaj na eno stran pod ime diverzi ali pa imam za te drugo malo glavno knjigo. Ako hočem komu poslati cel saldo računa, zaključim njegov konto v glavni knjigi, drugače pa to storim ob koncu leta ter jih kot take prenesem na nov račun. Ti podatki mi služijo tudi za napravo inventarja, kakor sem že prej omenil. V vseh knjigah, posebno pa še v glavni knjigi, ne smem nič napak radirati, ampak če že moram kaj korigirati, moram čedno prečrtati, da se prvotni vpis vidi. Tudi izgubi napram javnosti knjiga popolno veljavo, če so listi iztrgani, kar se ne sme v nobenem slučaju zgoditi. Če je list posameznega vpisanca izčrpan, se napravi prenos na novo stran ter se to vpiše.

Blagajniška knjiga. Ta knjiga ima opraviti samo z gotovino v denarju. Knjiga naj je vedno velika. Najprikladnejše je, če imamo dve taki knjigi, in sicer eno ročno, ki se v hitrici takoj ob izdatku ali dohodku vsak prejemek ali izdatek v gotovini vpiše, drugo pa, v katero se ob gotovem času, vsak mesec ali koj, čedno prepíše ter se lahko več posameznih enakih izdatkov združi skupaj pod en vpis, n. pr. izdatke za gospodinjstvo, zasebne izdatke, plače delavcev v mesecu itd. Blagajniška knjiga se mora večkrat, vsaj vsak teden primerjati z blagajno, če je v redu, ker se tako še spominjamo na gotove dohodke ali izdatke in moremo morebitne pogrške spraviti v soglasje. Ta kontrola se napravi, da se dohodke in izdatke sešteje in druge odšteje od prvih, ter se vidi, če soglašajo z v blagajni se nahajajočim zneskom. Blagajniška knjiga nam služi tudi za merilo, koliko smo imeli dohodkov v mesecu ali letu, in koliko izdatkov; sešeto skupaj se pravi, tolik je bil promet.

To pa pri zasebnem knjigovodstvu ni povsem zanesljivo, ker so tu tudi vsi prenos ob sklepu blagajne, so tudi vsi zasebni izdatki, kakor tudi, da se ni vse obratovanje izplačevalo in vplačevalo v gotovini.

Ako smo prijavljeni pri poštne čerkovnem računu, kar vsakemu priporočamo, se pa precej našega denarnega prometa vrši potom poštne hranilnice. Za izkaz tega vplačevanja in izplačevanja rabimo posebno pomožno knjigo. Knjiga za to naj je bolj ozka, dolga in srednje debela. Ko dobimo avizirano od poštne hranilnice, da je kdo za nas vplačal ali pustil pripisati nam gotovi znesek, ter dobimo poleg vsakratnega izvlečka tamošnjega našega konta tudi ime našega vplačitelja, zabeležimo to v dotično knjigo kot v naše dobro. Če pa komu nakažemo po poštne hranilnici, to isto tako kot naše breme za-

beležimo. Ako hočemo zvedeti naše aktivno stanje pri poštne hranilnici, seštejemo dohodke in izdatke; če poslednje odštejemo od prvih, izvemo, koliko imamo še v dobro pri poštne hranilnici.

Dohodna in izhodna knjiga. Oblika te je lahko kot one za poštne hranilnico, pač pa malo širša in debelejša. (Knjigi je treba kolekovati.) Pri količkej večjem, posebno trgovskem obrtu, je priporočati, da se vodita za to dve ločeni knjigi, in sicer eno za dohod, ali zvano fakturno knjigo, drugo pa za izhod. V prvo zapisujemo povrsti fakture ali račune, ki so nam došle za poslano blago, kjer se le ckrajšano zapiše za razno poslano znesek, na katerega se cela faktura glasi.

Predno se to izvede, je treba fakturo vsestransko preskusiti ter jo primerjati eventuelno s poslanim nam blagom. To moramo storiti, da ne zamudimo morebitne reklamacije, nato se šele izvede vpis.

V izhodno knjigo pa v kratkih stavkih vpišemo račun, ki ga pošljemo za od nas napravljeno delo ali blago, ki smo ga prodali. Seveda je potreba ta detajlni račun prej kopirati v posebni kopirni knjigi ali pa prepisati. Obe te dve knjigi se pri manjših obratih tudi lahko združiti v eno, tako zvani dnevnik, kjer se zapored vpiše tako kot prej navedeno, pod kolono dohodek račun, ki smo ga mi poslali, pod izdatek pa fakturo, ki smo jo prejeli.

Inventarna knjiga, glavna knjiga, blagajniška knjiga in dnevnik so bistvene knjige vsakega knjigovodstva, bodisi za še tako različna trgovska ali obrtna podjetja, ter se za vsa v bistvu enako vodijo.

Za vsako knjigovodstvo pa je tudi neobhodno potrebna kopirna knjiga, če le mogoče in pri količkej večjem obrtu je za to potrebno dvoje knjig. Pri manjšem obratu pa zadostuje tudi ena sama knjiga. V te knjige odtisnemo ali kopiramo vso našo korespondenco, ki jo odpošljemo. Pri dvojnih knjigah služi ena za pisma, druga za račune ali tudi oferte.

Pri teh knjigah je paziti, da je vse lepo vidno odtisnjeno, da se lahko natančno bere, kaj in kdaj smo komu kaj odposlali. Paziti je pa tudi, da se vse stvari, katere se našega obratovanja tičejo, v resnici kopirajo in ne le nekaj. Kajti še tako malenkostna stvar postane lahko važna.

Vse druge knjige in zapiski razen gori naštetih, so pa pomožni vpiski h knjigovodstvu, ki so za različne obrtnike in trgovce tudi različni.

Večina obrtnikov računi svoje izdelke od kosa ali tudi od posameznega dela

dotičnega kosa. Nekatere vrste obrtniki pa tudi računijo svoje izdelke v režiji, to se pravi, od ure ali dneva ter porabljenega gradiva, za meter, kilogram, komad itd. V vseh teh slučajih je potreba imeti dovolj pomožnih knjig, kjer se, če tudi primitivno, vse to zabeleži. V slučaju, da se od kosa računi, je potreba imeti knjigo kalkulacije. Nekatere obrti rabijo take kalkulacijske knjige pod imenom knjiga delavnice. V tej knjigi kar sproti kalkulirajo cene posameznega kosa, tako, da zabeležujejo čas in surovine, kolikor se je porabilo pri dotičnem izdelku. Iz teh knjig pa od časa do časa sestavljajo fakture za svoje naročnike. V drugem slučaju, kjer se dela v režiji, je istotako potrebno, da se v posebne bilježke piše dne in surovine, iz bilježkov pa se tudi sestavljajo fakture.

Knjiga kalkulacije je na vsak način izmed pomožnih knjig ena najvažnejših, zato se moramo z njo nekoliko bolj seznaniti. Princip kalkulacije naj je vedno ta, da sami kalkuliramo in to čim večkrat in kolikor mogoče različna dela ali kose. Kalkulirati moramo za posamezne kose ali pa tudi za kompletni izdelek.

Kalkulacije, ki smo jih sami in vestno napravili, so gotovo bolj zanesljive, kakor če smo to dobili iz raznih cenikov, knjig ali pa od drugih konkurentov. Često se opazuje, da se malo obrtnikov potrudijo, da bi se s tem sami pečali ter si cene svojih izdelkom sami ustvarili, ampak pravijo, ta računi toliko, zakaj bi jaz tudi ne toliko, malo več ali malo manj. Pomanjkanje kalkulacije se posebno danes opazi, ko nam je vedno opraviti z večjimi številkami, zato se često privetijo, da stane en podoben kos pri enem obrtniku kar polovico več ali manj, kakor pri drugem. Trgovcu je določiti le prodajno ceno. To določi na podlagi nakupne cene, prišteje stroške in zaslužek. To je torej veliko enostavnejše kakor pri obrtniku, ki mu da precej dela, da si ustvari sigurne cene.

Obrtniki naj kalkulirajo vsaj za vse take kose ali stvari, ki pridejo večkrat na vrsto, ter naj cene doženejo za komad, kg, m², m³, m'. Če imamo enkrat vpeljana kalkulacija za to, in nam pridejo potem na vrsto manjši navadni izdelki, nas bode gotovo že samo ob sebi zanimalo, da tudi za te doženemo cene, koliko nas stanejo in kako naj jih zaračunavamo. Pri vsakem preračunavanju nam je posebno treba vedeti: prvič, koliko nas stane stvar, in drugič, koliko naj prištejemo za naš zaslužek, kajti tudi dobiček ne more biti za vse enak.

Napravna ali dobavna cena se do-

žene: Prvič, koliko časa se je porabilo za gotovo delo. Tu je zopet važno, ali smo morali z ozirom na kakovost tega dela porabiti pri tem najboljše pomočnike, ali smo to delali lahko tudi z manj kvalificiranimi delavci. Drugič, koliko smo porabili za to delo ali kos, surovin. Tu je posebno paziti, da uvažujemo odpadke pri porabljenih surovinah, pa tudi, so li bile te surovine dragocenejše vrednosti, ki nam jih je težje dobiti. Tretjič, k zgorajšnjim stroškom je prišteti odpadajoči del skupnih stroškov, ki jih imamo pri obrti, to so obratni stroški, katerih gotovi odstotek odpade na dotično delo. Pri teh skupnih stroških nam je posebno upoštevati obrabo in stroške obratnega inventarja, kot orodja, strojev, obratnih prostorov, razsvetljavo, razne zavarovalnine, davke, kakor tudi uradništvo ali nadzorništvo itd. Dalje moramo pa tudi upoštevati obrestovanje obratnega kapitala, če tudi je ta glavnica naša in je ne dolgujemo. Glavnica, ki jo imamo slučajno, vloženo v obrt, se nam mora primerno obrestovati. Seveda je za onega, ki dela s tujim kapitalom ta odstotek nekoliko višji, če to natančno vzamemo, je to razlika tolika, kolika je ona med vloženim denarjem v hranilnici in obrestmi za posojeni nam denar.

Poleg že navedenih stroškov, nam je še upoštevati izredne morebitne režijske stroške, ki smo jih za kako delo imeli. To pa pride le pri posameznem delu v poštev, n. pr. ogled dela ali eventuelni načrt za gotov objekt. Važno pa je tudi, da v posameznih slučajih ne prezremo dobavni termin. Ako nam je delo hitro napraviti, da moramo vse drugo odložiti, mora gotovo biti primerno dražje kot ono, ki ga vršimo v navadnem poteku, mogoče še, ko nam drugega dela primanjkuje.

Za višino režijskih stroškov pride v poštev tudi način obratovanja. Pri obrtniku, ki dela z modernimi stroji, pridejo režijski stroški gotovo manjši, kot ako se dela vse le z rokami. Obrat, ki ima pogon strojev urejen z raznimi kurilnimi napravami, je gotovo zopet dražji kot oni, ki ima pogon na vodno silo. Tudi strokovna izvežbanost obrtnika samega pride tu v poštev, kajti od dispozicije in zasnute obratovanja je zelo odvisen tudi režijski strošek. Obratni stroški na deželi so zopet cenejši kot oni v večjem mestu. Vse to in še podobno pride pod določitev obratnih stroškov v poštev.

Kot zadnje pribijemo h kalkulaciji še naš čisti dobiček ali zaslužek. Ta je sicer poljuben, vendar pa je tudi ta od marsikaj odvisen. V prvi vrsti pride v poštev obseg obrata. Čim večji obrat in promet, s tem

manjšim dobičkom se mora zadovoljiti. Tu bi sicer imel kdo pomislek, da pri večjem obratu, ki se dela več s tujimi ljudmi, so izdelki vsled režije dražji, a to ni res, ker smo te režijske stroške že preje priračunali, pač pa so pri večjih obratih večji režijski stroški, zato pa manjši čisti dobiček.

Drugi važni element za določitev čistega dobička pa je konkurenca. Konkurenca je najboljši regulator za izjednačenje in realnost čistega dobička in sploh ureditev cen raznim izdelkom.

Čisti dobiček se zahteva gotovo večji, če je mnogo naročil in se ni treba pehati za naročila. Dobiček pa je zopet manjši, kadar je pomanjkanje dela. Tudi se računa čisti dobiček manjši ali večji pri obsegu dela. Če se pogodimo za večje delo, se gotovo zadovoljimo z manjšim dobičkom, kakor nasprotno. Tudi od solidnosti plačila naročnikovega se določuje čisti dobiček, ako smo v dvomu, da nam bode naročnik pravočasno in vse plačal, mu gotovo zaračunamo večji čisti dobiček.

Kolikortoliko je čisti dobiček odvisen tudi od različnosti posameznih obrti. So obrati, ki že sami po sebi zahtevajo nekaj manjši obseg in se v večjem ne dajo vršiti, in pri teh je gotovo na mestu večji čisti dobiček obrtnika ali trgovca v večjem mestu, kjer so vse potrebščine, ki jih on rabi za preživljanje svojcev, dražje, mora biti gotovo primeroma večji kakor oni na deželi, ki si svoje potrebščine ceneje nabavi.

Vsekakor pa naj bode čisti dobiček primeren. Ako čisti dobiček ter režijske stroške skupaj računamo, se to imenuje bruto-dobiček, kar lahko tudi storimo. Vendar je pravilnejše, da se vsako zase računa.

To smo povedali glede kalkulacije. Že prej pa smo omenili, da se lahko kalkulira za posamezni kos ali pa za večji kompleks. To posebno velja za podjetnike stavb. Tudi te prevzamejo včasih cele zgradbe ali poslopja, radi tega se navadno napravijo strokovniki z popisom in dimenzijami posameznega kosa ter cene za dotične vsebine. To popolnoma nič ne spremeni na stvari in je natančno tako kakor prej opisana. Razlika je samo, da se po končanem delu napravi obračun in se ugotovi množina posameznih dimenzij, ki se jih je pri projektu ali pogodbi le približno na podlagi načrtov določilo, dočim so se enotne cene že preje določile. Ako se je pa pogodilo za pavšalni znesek, ki naj bazira na projektu in popis posameznih delov, odpade ta končni obračun. Mislimo, da smo najvažnejše stvari, glede knjigovodstva dovolj pojasnili; želeli bi bilo, da se ga obrtniki

in trgovci vseh vrst tudi oklenejo, kajti dandanes brez knjigovodstva menda ne more uspevati nobeno podjetje. Izgovor, da je obrt premajhna, ne drži. Duša vsakega obrata je le pravo knjigovodstvo. Jugoslovanska obrtna zveza je pri zadnji seji sklenila, da se vrši za obrtnike v raznih krajih poučni tečaj, posebno še za knjigovodstvo. Naj bi se torej oglasili iz vseh krajev, kjer je zadostno število obrtnikov, ki bi posečali take tečaje. Zveza bode skušala vse potrebno oskrbeti. O.

»Jugoslovanski Obrtnik« se naroča pri »Jugoslovanski obrtni zvezi« v Ljubljani, Sodna ulica 11. kjer nosluje tudi obrtno tiskarstvo V. I. S. Obrtniki, obračajte se v vseh zadevah na osrednjo Zvezo in dopisujte v svoje glasililo!

Obrtno pravo in delavsko zavarovanje.

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je izdal in založil poljudno pisano knjižico »Obrtno pravo in delavsko zavarovanje«, ki jo je spisal priznan strokovnik v obrtnih zadevah g. dr. Boromil Senekovič. Dekan inštitucije fakultete slovenskega vseučilišča, vseučiliški profesor g. dr. Pitamic, je priročil v ljubljanskih dnevnikih o izišli knjigi sledečo oceno:

»Važen pogoj za napredek našega naroda je poznanje zakonov, pod katerimi živi. Zlasti predpisov, ki se tičejo gospodarskega življenja. Uradna izdaja zakonov je ali težko dobiti ali predraga, da bi si jo revnejši sloj nabavili, ali pa pisana v nerazumljivi slovensščini. Snob pa citiranje paragrafov ni poseben užitek za nejuriste. Radi tega so nujno potrebne popularne izdaje, ki so vsem razumljive, ki pa so obenem popolne in zanesljive. Tem zahtevam zadošča povsem predležeča knjižica, ki obdeluje na poljuden način in v lepem slogu za široko plast našega ljudstva važni predmet obrtnega prava (obratni red, predpisi o obrtnem nadzorstvu in nedeliskem počitku) in delavskega zavarovanja (zoper nezgode in zoper bolezni). Posebno zanimiv je zadnji odstavek: »Urad za pospeševanje obrti kraljestva SHS v Ljubljani«, ki kaže, kako je naše obrtništvo napredovalo in v kaki veliki meri bi se dala naša obrt — posebno domača — še dvigniti s spretno organizacijo. Precej komplicirana snov je sistematično razpredeljena, prikrojena na razmere v Sloveniji; vpoštevane so novejša naredbe (n. pr. izjemna določila o nastopu obrtov za vojne udeležence in poškodovance); težje razumljiva določila so pojasnjena po primerih. Vidi se, da je avtor

praktično dobro izvežban in znanstveno izobražen jurist; zadene jedro in bistvo posameznih določil in se ne ustavlja pri malenkostih. Z eno besedo — poljudna knjiška v najboljšem smislu, katero našim uradnikom, obrtnikom in delavcem prav toplo priporočam. Tudi študentom bode koristila kot učna knjiška — vsaj za začetek. Želeli bi bilo, da izda kmalu iz peresa g. avtorja na široki pravno-znanstveni podlagi izdelan sistem obrtnega prava.

Univ. prof. dr. Pitamic. —

Knjiško je mogoče kupiti pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, kakor tudi v vseh knjižarnah. Knjiško, ki stane 10 kron, najtopleje priporočamo.

Naše obrtnike in obrtna društva ter stroške tvrdke opozarjamo, da ima največji uspeh inseriranje v „Jugoslovanskem Obrtniku“. Svoje somišljenike opozarjamo, da se pri cenjenih naročilih ozirajo predvsem na inserate našega lista.

Dopis iz Tržiča.

Občni zbor čevlarske in gospodarske zadruge se je vršil dne 15. svečana t. l. ob 3. uri popoldne v Našem Domu. Predsedoval je g. Karel Golmajer in dal poročilo o delovanju zadruge ter poudarjal, da se je zadruga razvila do popolne zadovoljnosti.

Ivan Pavov je podal poročilo, da se je ta zadruga ustanovila z velikimi zaprekami od raznih strani, mlado podjetje da je moralo prestati mnogo ovir. A z vztrajnostjo more novo podjetje gotovo prinesiti vsem boljšo bodočnost. Načelstvo je prevzelo veliko odgovornost, a takoj prvo leto je pokazalo, da trud ni bil zastonj, in kar je bilo, je za nami. Tako premagaja pogum in skupno delo vseh članov vse težave.

Ustanovni občni zbor se je vršil dne 23. marca 1919. Od tega časa je imelo načelstvo 27 sei, katere so trajale po več ur. Tudi od naših nasprotnikov bomo morali prestati več obrekovanja itd. Radi bi nas razcepili in tako zasejali v mlado podjetje razne sumnje, da bi lažje dosegli svoje namene. Predstavili so se računi, čisti in natančni, tako da tudi javnost lahko izve o delu tekom devetih mesecev. Dohodkov je imela zadruga 1.806.249 kron 80 vin., stroškov 1.726.216 kron 80 vin. Deležev 128 po 500 kron v znesku 64.000 kron. Vseh članov je bilo 56. Čisti dobiček znaša 31.408 kron 40 v. Tako bomo šli svojo začrtano pot dalje in upamo, da bomo pri drugem občnem zboru prišli še z veselejšimi poročili na dan. Revizija se je izvršila dvakrat od Zadrugne zveze iz Ljubljane ter je dal gosp. revizor Kristofič vsa natančna poja-

nila o reviziji. Prememba pravil se je odobrila za § 2 in 26 zadrugnih pravil. V nadzorstvo so bili izvoljeni soglasno: Štefan Memšar, Maks Peharc, Maks Stegnar, Jožef Zepič, Ignacij Grašič in Jožef Štefe.

Sklenilo se je tudi, da se zadruga vpiše kot član h Gospodarski zvezi ter da potom te preskrbljuje svoje člane in pomožno osebje z živili. Ker bo to delavstvu le v korist, so vsi člani z veseljem pozdravili ta korak. Dal Bog, da bi se vsi načrti, katere ima načelstvo izvršiti, uresničili, potem bo gotovo drugi občni zbor še veselejši.

Obrtniške potrebščine. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima za oddati tri kompletne aparate za avto gensko varenje. — Nadalje ima tudi ponudbo za večjo množino špiralnih svetrov za obdelovanje železa. Kovinarji, ki se interesirajo za ta material, naj se priklase ustmeno ali pismeno pri omenjenem uradu.

Drobiž.

Iz obrtniških krogov nam pišejo: Bliža se čas, ko se bodo pričela dela na vseh krajih in v vseh obrtih. S strahom pričakujemo obrtniki pomlad, ko se bo pričelo popravljati in delati in mi bomo ostali brez materiala. Kovačem je potreba železa in koksa, kleparjem pločevine, vodovodnim inštalaterjem cevi in drugega materiala. Prošnje in osebne intervencije pri gospodarski komisiji do sedaj niso imele uspeha. Obrtnik plačuje davek, si nabavlja material, kolikor mu ga je mogoče dobiti, pod najneugodnejšimi pogoji. Ker se ni sedaj dosti delalo, se je izhajalo za silo. Ampak sedaj? Sedaj se obračamo na Gospodarsko komisijo z vljudno prošnjo, da se spomni nas obrtnikov ter ne prodaja vodovodnih cevi privatnikom, ampak obrtnikom, kateri so za taka dela edino upravičeni. Potreba popravljati kmetijska orodja. Vsled dolgotrajne vojne je vse zastalo od najmanjšega do največjega popravila. Stavbena sezija je pred vrati. Hiše se niso popravljale že 5 let in še več. Strehe puščaio na vseh koncih in krajih. Vsak pameten hišni gospodar bo poklical krovca in na kleparja, da mu popravi streho ozir. žlebove. In tako naprej, naštevati bi se dalo gospodarskih potreb brez konca. Upamo, da ne apeliramo zastonj in da nam ne bode potreba delati prošenj, katere bi bile morda še le v jeseni rešene, ampak da bode Gospodarska komisija uvaževala naš položaj ter se na prošnje ozirala.

Zadruga zidarskih mojstrov. V kratkem se ima vršiti ustanovni občni zbor Zadrugne zidarskih mojstrov za Slovenijo v Ljubljani. Pravila, katera je pripravil ni odbor vložil na vlado pred letom dni, se vendar enkrat potrdila. Ustanovni občni zbor po zakonu sklicuje obrtna oblast prve instance, to je mestni magistrat. Zato opozarjamo gg. mojstre, da se na nismena povabila za na občni zbor gotovo odzovejo. — Snuje se tudi podobna zadruga za tesarske mojstre, za stavbene

mojstre pa se razširi na celo Slovenijo. — Ko se organizirajo še kamnoseški in vodnjakovski mojstri, nameravajo vse te stavbene stroke napraviti skupno »Zvezo stavbnih obrtnikov«.

Zamena krone. Izmenjava kronskih bankovcev se bo baje vsekako izvršila. V Srbiji se to že vrši, pri nas pa se bo pričelo z izmenjavo, po poročilu vladnega lista, dne 15. t. m. Vse intervencije in protesti niso nič izdali. Centralna vlada, oziroma finančni minister vstraja po svojem sklepu, če je nam to prav ali ne. Iz celega poteka glede zamenjave krone za dinar se je sedaj jasno izkazalo, da ministrski sklepi nikakor niso bili jasni in odkriti. Povdarjalo se je tedaj od zagovarjajoče struje zamenjava 1 : 4. češ, da tako odkupimo vsaj stari srbski bančni dinar, katerega kroži po mnenju strokovnjakov okrog pol milijarde, ter upeljemo enotno kronsko-dinarsko novčanico. Nameram Srhom pa moramo postopati z rokavicami. Naenkrat pa zaznamo, v Ljubljani šele pred par dnevi, v Zagrebu pa so zvedeli teden dni preje, da se stari srbski dinar za sedaj še ne zamenja v kronsko-dinarsko novčanico. Ni dvoma o dalekosežnih posledicah, ki bi jih imela ta zamenjava. Napravil se bo še zadnji poskus, in to v zvezi s Hrvati. Dne 15. t. m. zborujejo v Zagrebu gospodarsko - produktivne korporacije iz Slovenije in Hrvatske, Slavonije in Bosne ter podvzamejo zadnji korak, da bi vlada odvrnila to krivično in za gospodarstvo pogubno namero centralne vlade.

Obrtne zveze naj nastopajo pri občinskih volitvah solidarno s Kmetiskimi zvezami. Obrtniki pokažite strankarsko disciplino in nastopajte pri volitvah z drugimi stanovskimi organizacijami V. L. S. v sporazumu. Sestavite skupne kandidatne liste in se združite, da novod preglasujete samostojneže iz demokratičnih in socialističnih vrst.

Nova slovenska vlada je sestavljena samo iz zastopnikov Slovenske Ljudske Stranke, ker sta liberalna in socialistična stranka odklonili sodelovanje v vladi. Vlada je tedaj sledeče sestavljena: Predsednik: dr. Janko Breic. Poverjeniki: za notranje zadeve: prof. Bogumil Remec; za uk in bogočastje: dr. Karel Verstovek; za pravosodje: poslanec Josip Fon; za socialno skrbstvo: dr. Andr. Gosar; za kmetištvo: kmetijski posestnik Jakob Jan iz Gorij; za javna dela: inženjer Dušan Sernec, ravnatelj elektrarne na Završnici.

Znani samodržec Pribečević, bivši notranji minister, je imel dne 29. februarja v Ljubljani političen shod, ki so ga mu va komunisti skoro razbili. Če ne bi imeli liberalci dobro organiziranih Sokolov, ki so komuniste soroti na hladno postavljali, bi Pribečević sploh ne mogel priti do besede. Pa bi bilo tudi vseeno, zakaj govoril je samo o tem, da smo ujedinjeni in so klerikalci sovražniki države. Vse to pa že liberalni vrabci pol leta po ljubljanskih kostanjih čivkajo.

Kaj pomenja to? Liberalci, ko so bili še na krmilu, so imeli neko kupčijo radi

elektrarne na Fali. Vse tozadevne spise je imel v rokah bivši trgovinski minister Slovenec dr. Kramer. Sedaj so ti spisi neznano kam izginili. Sploh se čuje, da prihaja iz uradovanja bivšega ministra Kramerja čudovite stvari na dan. Ko se vse preišče, bo seveda tudi objavljeno.

Ženska volilna pravica. Liberalci, socialisti in samostojni so proti ženski volilni pravici iz znanih vzrokov. In res je, da je bila v volilnem redu, ki so ga skrpucali liberalci in socialisti, volilna pravica za kmetstvo ženstvo izpuščena. Sedaj pa prihaja klepetava »Jugoslavija« — sicer ni vredno skoro odgovarjati temu listu, ker ga nihče ne jemlje resno — in pravi: klerikalci so zatajili žensko volilno pravico. Lažnivci. V ministrskem svetu so trije Slovenci, vsi trije so predlagali žensko volilno pravico in glasovali zanj, proti so bili Srbi, katerih je v ministrstvu 12, in ko so pozneje predlagali slovenski ministri vsaj za Slovenijo žensko volilno pravico, so bili Srbi zopet proti, kot so bili prej liberalci in socialisti. Stvar pa bo prišla še pred državni zbor. Če ste torej za žensko volilno pravico, spravite svoje lené poslance v državni zbor, da glasujejo za to. Slovenska ljudska stranka pa se ne bo nehala boriti za žensko volilno pravico, pa naj nastopajo proti njej liberalci, socialisti, samostojni ali radikalci.

Narodno predstavništvo se je po dolgem času zopet sešlo. Znano je, da je predložila prejšnja vlada regentu v podpis, naj se predstavništvo razpusti. Ker je to protustavno, je regent podpis odklonil, nakar je vlada odstopila, sestavo nove vlade pa je poveril srbski radikalni stranki pod pogojem, da skliče narodno predstavništvo. Liberalci in socialisti so sklenili, da se sej narodnega predstavništva ne bodo udeleževali; s tem bi radi dosegli nesklepčnost sej in tako padec vlade. Toda glej: med tem ko je prejšnja vlada mogla spraviti v zbornico samo 103 poslance (za sklepčnost jih pa mora biti 146) in radi tega poslala parlament na dopust, je sedanja vlada dosegla pri prvi seji 147 glasov, pri drugi pa že 156. Narodno predstavništvo se bo bavilo predvsem z mirovno pogodbo, davkom na vojne dobičke, Narodno banko (torej z valuto) in z volilnim zakonom. Kakor hitro bo ta sklenjen, se izvršijo volitve.

Zagrebski kapitalisti se boje dr. Koroščeve metle. Zagrebski kapitalisti se hudo razburjajo, ker se sliši, da hoče dr. Korošec carinsko upravo prestaviti v Slovenijo. S tem bi bil napravljen kmalu red na železnicah in zagrebskim judom zaprt velik vir verižniških dohodkov. Dobro znamenje, kadar zaboli zagrebske jude.

Dunajske delavce plačujemo — mi. Svoj čas je sklenil socialistični minister Kristan na Dunaju pogodbo, da nam tam popravljajo lokomotive. Avstrijci so bili pripravljeni pod pogojem, da jim dobavljamo potrebnih kovin. Teh kovin vlada ni preskrbela in tako za popravljanje najeti delavci na Dunaju lenobo pasejo in za to jih mi še po vrhu plačujemo.

Žito za prehrano ljudstva — zaplenjeno. Kakor poročajo iz Belgrada, je na željo ljubljanskega generala Smiljanica prejšnji

dem. vojni minister general Hadžić dal zapleniti veliko množino žita (baje več vlakov), ki so v Vojvodini kupljeni za Slovenijo. Ljudski poslanci Gostinčar, Sušnik in drugi so takoj ostro nastopili proti temu. Sedanji vojni minister je izjavil, da bo zadevo preiskal. Nam seveda ni dovolj, da se zadeva preišče, mi hočemo žito nazaj!

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Uradne ure pri Centralni upravi podružnici v Ljubljani

so od 5. marca naprej za stranke
od 11. do 14. ure.

„Primate tatu!“

Ali ga že imate? Morda želite vedeti vsebino? Taka-le je:

1. Primate tatu!
2. Ali ste prijeli pravega?
3. Perejo se!
4. Pa vendar!
5. Da se razumemo!
6. Dobrota je s'rota.
7. Rešena uganka.
8. Kdaj bo fletno na svetu?
9. Farovž ali oštarija?
10. Stara pesem.
11. Ljudstvo moje...
12. Kje je torej tat?

Knjižica se dobi v Ljubljani v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva za ceno 2 K.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani :

reg. zadr. z omejenim jamstvom., Kongresni trg 19.

Rezervni zaklad nad 500.000 K.

Hranilne vloge se obrestujejo po $3\frac{1}{4}\%$. Posojila na poljubno dobo let. — Osební kredit 6% proti podpisu zadolžnice ali menice. — Posojila proti zastavi terjatev potom cesije 6% . — Posojila na hipoteke $5\frac{1}{2}\%$ proti podpisu zadolžnice.

Hitra rešitev prošnji!

Uradne ure od 8. do 12. ure.

Prospekti brezplačno na razpolago.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon 100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Sodna ulica št. 11

sprejema naročila za vsa stavbena in druga opreмна dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, sole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Tršico (stekaduro)

ima v zalogi po zelo nizkih cenah

Obrtna centrala v Ljubljani

Sodna ulica št. 11.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Delniška glavnica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana

Centrala:
Trst.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Podružnice:
Dubrovnik,
Dunaj,
Kotor,
Metković,
Opatija,
Split,
Šibenik,
Zader.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjume na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Ekspozitura:
Kranj.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva: **udobno, poceni.**

I. BAHOVEC nasl.
Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. d.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omeje. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vrtljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekaževalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Stavbna pisarna :: IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno, po primerno nizkih cenah.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Karol Majce i drug

čevlarski mojster

Radeckega cesta št. 6

se priporoča za vsa

v čevlarsko stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovijene čevlje in čevlarske potrebščine.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.